

کشف
فصل‌های سال

بسم الله الرحمن الرحيم

کشف پاییز

(پاییز محور یادگیری)

آموزش علوم از راه سرگرمی (به روش اکتشافی و مشارکت فعال)
برای کودکان، مربیان و معلمان
پیش دبستانی و دبستانی

www.ketab.ir

نویسنده: رُزی سی‌من

مترجم: حسن نصیرنیا

سرشناسه	: سیمین، رزی سوتو Seaman, Rosie soto
عنوان و نام پدیدآور	: کشف پاییز (پاییز محور یادگیری) آموزش علوم از راه سرگرمی (به روش اکتشافی و مشارکت فعال) برای کودکان... / نویسنده رزی سیمن؛ مترجم حسن نصیرنیا.
مشخصات نشر	: تهران: مدرسه، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۵۱ ص.: مصور.
شابک	: 978-964-08-0345-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: Facus on Fall.
یادداشت	: بالای عنوان: کشف فصل های سال.
عنوان دیگر	: کشف فصل های سال.
موضوع	: علوم - راهنمای آموزشی (قبل از مدرسه)
موضوع	: پاییز
شناسه افزوده	: نصیرنیا، حسن، مترجم
شناسه افزوده	: سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی. انتشارات مدرسه.
رده بندی کنگره	: ۹۲۳ ۱۳۹۰ س ۸ ع / ۵ / ۱۱۴۰ LB
رده بندی دیویی	: ۳۷۲/۳۵۰۴۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۳۵۶۹۱

سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی
وزارت آموزش و پرورش

کشف پاییز (پاییز محور یادگیری)
آموزش علوم از راه سرگرمی (به روش اکتشافی و مشارکت فعال)
برای کودکان، مربیان و معلمان پیش دبستانی و دبستانی
نویسنده: رزی سیمن
مترجم: حسن نصیرنیا
طراح گرافیک: علی ابوالحسنی
چاپ اول: ۱۳۹۰
تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه
لیتوگرافی، چاپ و صحافی از: شرکت نقش رنگ خجستان
قیمت: ۳۵۰۰ ریال
حق چاپ محفوظ است

شابک ۵-۰۳۴۵-۰۸-۹۶۴-۹۷۸
ISBN 978-964-08-0345-5

نشانی: تهران: خیابان سپهبد قرنی، پل کریمخان زند، کوچه شهید محمود حقیقت طلب شماره ۸
تلفن: ۸۸۸۰۰۳۳۴-۹ (دورنویس) (فکس) ۸۸۹۰۳۸۰۹

خواننده محترم، با سلام و احترام؛ ضمن تشکر از شما، خواهشمند است هرگونه نظر، انتقاد و پیشنهاد خود را در مورد این کتاب یا دیگر کتاب های انتشارات مدرسه از طریق پیام نگار (ایمیل) info@enma.ir یا از طریق صندوق پستی ۱۴۱۵۵/۱۹۴۹ ارائه فرمایید. همچنین می توانید کتاب های ما را از طریق پایگاه اینترنتی www.enma.ir ثبت و سفارش دهید تا در کوتاه ترین زمان ممکن، پاسخ لازم یا کتاب مورد نظر خود را دریافت کنید.

فهرست مطالب

۴	پیشگفتار مترجم: سخنی با مربیان و معلمان درباره‌ی روش اکتشافی
۵	یادداشت نویسنده درباره‌ی مجموعه کتاب‌های «کشف فصل‌های سال»
۶	مقدمه
۷	مشاهده‌ی تغییرات پاییز
۸	انداختن نقش برگ‌ها روی کاغذ نقاشی
۱۰	میوه‌ها و سبزی‌های پاییز
۱۲	وقت خرید
۱۴	نقاشی حشره‌ها با انگشت
۱۵	آموختن درباره‌ی خودم
۱۶	شکل صورت خودم
۱۸	نشانه‌هایی از شکل بدن من
۲۰	سایه‌ی من
۲۲	تمرین نوشتن با نوک انگشت
۲۴	مهارت در پوشیدن و درآوردن کفش و لباس
۲۵	پیدا کردن دوستان جدید
۲۶	یک بازی دوستانه
۲۸	زنجیره‌ی دوستی
۳۰	بباید دوستان جدید پیدا کنیم
۳۲	هر چه می‌گوییم، انجام بده
۳۳	کشف پاییز از طریق حس‌های من
۳۴	بازی با حس‌هایمان
۳۶	چشیدن و بو بیدن
۳۸	بازی بو کشیدن
۴۰	جور کردن پارچه‌ها
۴۲	لمس کن و بگو
۴۴	صدا از کجا می‌آید؟
۴۶	بین و بگو
۴۷	کشف پاییز از طریق هنر
۴۸	گل‌های پاییزی
۵۰	آمادگی برای کاموآبافی

سخنی با مربیان و معلمان درباره‌ی روش اکتشافی

معلمان باتجربه و آگاه به خوبی می‌دانند که یک موضوع درسی را اغلب می‌توان به روش‌های گوناگون ارائه داد و انتخاب تدریس مناسب، علاوه بر ماهیت موضوع درس، هدف‌ها و انتظارات آموزشی، به تدبیر معلم نیز بستگی دارد. بنابراین هر معلم و مربی همواره باید برای یادگیری بهتر، درصدد یافتن شیوه‌های نو باشد و به گونه‌ای از این شیوه‌ها استفاده کند که مهارت‌های ذهنی، عاطفی و حرکتی برای کودکان کاملاً قابل فهم، ملموس و مفید باشد. پژوهش‌های انجام شده نیز ثابت کرده است چنانچه مهارت‌ها در چارچوب قالبی معنی‌دار، قابل فهم و ملموس ارائه شود، کودکان می‌توانند آن‌ها را به طور مطلوب بیاموزند و به ذهن بسپارند.

آموزش علوم در این کتاب با روش اکتشافی (یا مکاشفه‌ای، discovery method) انجام می‌گیرد. روش اکتشافی به شیوه‌ای از تدریس و یادگیری گفته می‌شود که کودک براساس راهنمایی خاص معلم یا مربی، مفهوم یا مسئله‌ای را به طور انفرادی مطالعه و بررسی می‌کند و مورد آزمایش قرار می‌دهد. سپس از اطلاعات به دست آمده نتیجه‌گیری می‌کند و می‌کوشد به یک استنباط کلی برسد. در این روش، شرایط آموزش طوری فراهم می‌شود که کودک بتواند از طریق فعالیت‌های فکری و خود - رهبری به کشف برخی مفاهیم و اصول علمی برسد.

(برداشت از رشته مقاله‌های دکتر عادل یغما، سردبیر مجله‌ی رشد تکنولوژی آموزشی، مندرج در دوره‌ی

هفتم - م.)

مترجم

یادداشت نویسنده درباره‌ی مجموعه کتاب‌های «کشف فصل‌های سال»

مجموعه کتاب‌های «کشف بهار»، «کشف تابستان»، «کشف پاییز» و «کشف زمستان» درباره‌ی آموزش مهارت‌ها، موضوع‌های درسی و مفاهیم اساسی (پایه) به کودکان از طریق مشارکت فعال و روش یادگیری مکاشفه‌ای (اکتشافی) است. فعالیت‌های متنوع و فراوان این چهار جلد کتاب به کودکان فرصت می‌دهد تا در طول سال تحصیلی و در محیط مدرسه، مقصود خود را آزادانه بیان کنند و از یکدیگر بیاموزند.

کتاب «کشف پاییز» به کودکان کمک می‌کند تا برخی تغییرات این فصل هیجان‌انگیز را کشف کنند. آنان درباره‌ی خود و دنیای پیرامونشان مطالب بیشتری می‌آموزند، دوستان جدیدی پیدا می‌کنند و به کمک حواس خود و همچنین پرداختن به کارهای هنری، پاییز را کشف می‌کنند. از کودکان بخواهید با همیاری شما بخشی از فضای کلاس را به نمایش پروژه‌های تکمیلی خود درباره‌ی پاییز اختصاص دهید تا سایر هم‌کلاسانشان هم آن‌ها را ببینند. برای مثال، از قسمتی از سطح دیوار یا میز برای نشان دادن آفرینش‌ها و دستاوردهای خلاق خود به دیگران استفاده کنند. به نمایش گذاشتن کارها و دستاوردهای کودکان از آن رو مهم است که سبب می‌شود تا مهارت‌ها و مفاهیمی که آنان هم‌روزه می‌آموزند، به‌گونه‌ای عینی، تقویت شود.

با بهره‌گیری از این کتاب، بسیاری از راه‌های هیجان‌انگیز دیگر برای شما گشوده می‌شود تا بتوانید با همزاهي و همگامي کودکان جلوه‌های بیشتری از پاییز را کشف کنید. حاصل این فعالیت‌ها اندوخته‌ای گران‌بها و پایان‌ناپذیر فراهم می‌کند که همواره برای شما و شاگردان نوآموزتان بسیار ارزشمند خواهد بود. اوقات خوشی برای شما و آنان در ضمن آموزش آرزومندم.

مقدمه

مجموعه‌ی چهار جلد کتاب «کشف فصل‌های سال» شما مربیان و معلمان را تشویق می‌کند تا در یادگیری و همگامی با کودکان صمیمانه و فعالانه شرکت کنید. هر کتاب به کودکان فرصت می‌دهد تا با بهره‌گیری از تجربه‌های عملی و وسایل و مواد گوناگون، مطالبی درباره‌ی فصل‌های سال و نیز درمورد یکدیگر بیاموزند. هر کتاب شامل دستورهای ساده و تصویرهای واضح و گویاست.

پیش از آغاز هر فعالیت، فهرستی از وسایل و مواد لازم آمده است تا آن‌ها را تهیه کنید. سپس در پی پرسش‌هایی که مطرح می‌کنید، فرصتی مناسب فراهم می‌شود تا شما و کودکان درباره‌ی کلیات مربوط به نوع فعالیت مورد نظر بحث کنید تا زمینه‌ی لازم برای اجرای فعالیت فراهم شود. هر فعالیت شامل یک روند گام به گام است که کودکان را به مرحله‌ی اجرای فعالیت هدایت می‌کند و در مواردی که ضرورت ایجاب کند، جایگزین‌هایی برای تکمیل و تقویت فعالیت مورد نظر پیشنهاد می‌شود تا کودکان آن‌ها را نیز انجام دهند.

راه و روش پیشنهادی

پیش از آغاز هر فعالیت:

- ◀ با طرح پرسش‌های بحث‌انگیز، کودکان را برای انجام فعالیت مورد نظر فراخوانید. همگام با ابراز علاقه‌ی آنان به این فعالیت، موضوع پرسش‌های مطرح شده را گسترش دهید.
- ◀ وسایل و مواد لازم برای انجام دادن هر فعالیت را در محلی مناسب روی یک میز پایه کوتاه قرار دهید تا کودکان ترغیب شوند به طور انفرادی دست به کار شوند.

هنگام اجرای هر فعالیت:

- ◀ کودکان را تشویق کنید تا با استفاده از وسایل و مواد گردآوری شده، اندیشه‌ها و ابتکارهای خاص خود را در عمل بروز دهند.
- ◀ از طریق گفت‌وگو یا مشارکت فعال خود در اجرای فعالیت‌ها، با کودکان همگام شوید.

پس از انجام هر فعالیت:

- ◀ وسایل و مواد لازم برای اجرای هر فعالیت را در مکانی مناسب در مدرسه نگهداری کنید تا کودکان بتوانند در فرصت‌های آینده در این زمینه بیشتر کندوکاو کنند.
- ◀ آفرینش‌های تکمیل شده‌ی کودکان را در کلاس به نمایش گذارید تا شما و کودکان از آن‌ها لذت ببرید.